

dette sig til det sikre, det traditionelle. Det betyder, at der ses stort på de nybrud i forskningen, der har fundet sted i firserne. Og det er dobbelt slemt, da det sidste tiår har været præget af et opgør med den entydighed, som præsenteres her.

For Stern er det essentielle i Indiens udvikling, at kapitalisme og demokratiske tilstande går hånd i hånd. Ifølge ham er det især middelklassen og opefter, som er drivende i denne „bourgeois revolution“. Derfor behandler han kun religion, bevidsthed, politik og økonomi, som det ser ud fra midten af samfundspyramiden og opefter. Det giver en meget selektiv behandling af væsentlige problemstillinger: Brahminske teorier om kastesystemet og hierarkiske tankegange præsenteres som enerådende på trods af 20 års modlitteratur. Gemt af vejen i en fodnote findes en enkelt henvisning til den genfortolkning af Indiens nyere historie set fra de små i samfundets side, som de såkaldte sub-alterne studier har stået for op gennem firserne. Og væsentlige politiske begivenheder såsom de seneste års lavkaste-alliancers politiske succes negligeres.

Denne ensidighed er så meget mere ærgerlig, da bogen er velfungerende og velskrevet inden for sine egne snævre rammer. En af styrkerne er, at der benyttes terminologi, der ikke er Indien-specifik; det gør forholdene mere umiddelbart tilgængelige for den alment interesserede læser.

Bogen er delt i to. Første del tager udgangspunkt i en imaginær landbomiddelklassesfamilies aspirationer. Herudfra fremlægges på veloplagt vis sammenhængene mellem familiemønstre, landsbyer, *varna* og *jatis* („kaster“), hinduisme, klasser, patron-klient relationer, regioner og udviklingen af den specifik indiske udgave af kapitalisme og demokrati. Denne del bæres af en god kombination af detaljerigdom og store armbevægelser.

Anden del ser udviklingen fra oven. Vi får en beskrivelse af kampen for uafhængighed op til 1947 og dennes aktører; af delingen af Britisk Indien i Indien og Pakistan; af den politisk-økonomiske udvikling siden; og af Indiens udenrigspolitik. Ganske i overensstemmelse med udgangspunktet ses disse udviklinger og politikker først og fremmest i et middelklasseperspektiv.

Selvom der ind imellem er spændende tiltag også i denne anden afdeling, har den ikke det samme løft som det foregående. Men bo-

gens hovedproblem er dens fokusering på diverse middelklassefraktioner og middelklassesfamilier. Stern forsøger at henlede opmærksomheden på konsekvenserne af de afgrænsninger, han foretager sig i kraft af denne fokusering. Naturligvis finder han, at kun mindre væsentlige områder ryger ud. Rent faktisk er det imidlertid diversiteten, både den religiøse, den bevidsthedsmæssige og den klasse-mæssige, der går fløjten. Tilbage er, som så ofte før, kun et partsindlæg. Der er ikke den store forskel på grundstrukturene i dette og på indlæg fra, hvad Stern selv kalder „bourgeois revolutionens apologeter“.

Jens Lerche, Ph.D.
Center for Udviklingsforskning
København

ROBERT J. THORNTON & PETER SKALNIK (eds.): *The Early Writings of Bronislaw Malinowski*. Cambridge, New York & Victoria: Cambridge University Press 1993. 324 sider. ISBN 0-521-38300-5 hardback, pris £35.00.

Det er almindeligt kendt, at Malinowskis internationale ry skabtes med *Argonauts of the Western Pacific* i 1922 og befæstedes med de øvrige monografier om Trobrianderne i de følgende år. Det er mindre kendt, at han allerede i 1916 udgav den glimrende lille afhandling *Baloma: Spirits of the Dead in the Trobriand Islands*, der byggede på hans første ophold på Trobrianderne. Året før udkom den langt svagere *The Natives of Mailu* (genudgivet i 1988) fra hans svendestykke som feltforsker i Ny Guinea. Men allerede før sin afrejse havde Malinowski på basis af litteratur publiceret den banebrydende *The Family Among the Australian Aborigines* (1913), der på sin tid regnedes som det teoretisk mest velfunderede værk om emnet, og som stadig genoptrykkes. Efter Malinowskis død i 1942 blev adskillige publikationer foranstaltet fra hans efterladte papirer. Mest kendt er vel nu hans afslørende dagbog fra Ny Guinea (1967).

Med den foreliggende samling er der skrabet helt til bunden af hans manuskriptdynger – ungdomsarbejder fra tiåret 1904-14. Det drejer sig om nyoversættelser af hidtil utrykte og trykte arbejder på polsk (og en artikel på tysk) – samt et par vanskeligt tilgænge-

lige artikler på engelsk, der her genudgives. De tidligste er et essay om Nietzsche, som Malinowski skrev i sit tredje studieår, og Ph.D.-afhandlingen fra universitetet i Krakow (efter fire års studier!) om tænkningens økonomiske princip. Fra hans studieår i London 1910-14 følger kritiske arbejder om Frazers *The Golden Bough* og *Totemism and Exogamy*, essays om mandsselskaber og forøgelsesriter i Australien og endelig nogle skrifter om religions- og familiesociologi. Det er irriterende, at der ikke er en ordentlig bibliografisk fortegnelse over bogens artikler. Nu skal man blade rundt i indledning, noter og bibliografi for at finde disse data.

Udgifterne har skrevet en lang og grundig introduktion (s.1-64). Det er nok den, de fleste, der får bogen i hænde, får læst. Den ene af dem, Skalnik, bidrager med sin slaviske og centraleuropæiske indsigt især til at klargøre Malinowskis intellektuelle baggrund. Selvom man stadig savner en omfattende biografi af ham, fremkommer der her nye overraskende oplysninger om Malinowskis ungdomstid og hans vennekreds. Han omgikkes mest med kunstnere, tilhængere af den modernistiske bevægelse „Det unge Polen“ og berygtede fordekadente udskejelser. Hans nærmeste ven var Stanislaw Witkiewicz (omtalt i dagbogen som Stas). Han skrev senere en nøgleroman med titlen *Bungos 622 syndefald, eller en dæmonisk kvinde*, hvor han selv er Bungo, og Malinowski (der kom af polsk landadel) optræder som Edgar, hertug af Aldrimore. Et af Bungos største syndefald er en homoseksuel akt med hertugen. Denne foreteelse skulle bygge på virkeligheden, hvor den fandt sted som „et psykologisk eksperiment“. Stas ledsagede Malinowski til Australien, hvor han skulle have været tegner og fotograf på hans Ny Guinea-ekspedition. Da 1. Verdenskrig brød ud, kom det til et brud mellem dem, da Stas besluttede at vende hjem og deltage på russisk side. Malinowski (der var så svagsynet, at han ikke ville have kunnet skelne noget militært mål; J.L.) foretrak at fortsætte i videnskabens tjeneste.

Hvad mere intellektuelt biografiske forhold angår, får vi nu at vide, at foruden den neo-positivistiske fysiker og filosof Ernst Mach var Nietzsche en vigtig inspiration for den unge Malinowski, der omtalte tiden i Krakow som sin „Nietzsche-periode“. Med Nietzsche tog han afstand fra historiske forklaringer, bevægedes mod at forklare ting ved

deres gensidige forhold og fattede interesse for mytens funktion som retfærdiggørelse af nutiden gennem fortiden. Fra Mach fik han sit metodiske grundlag: at teorier er redskaber, der skaber empiriske data. Den tredje påvirkning er fra Frazer. Fra ham fik Malinowski en række problemstillinger – om totemismens, magiens og religionens beskaffenhed. Frazers teorier og hans løsgagte komparative metode kritiserede han skarpt, men de spørgsmål, han stillede, optog Malinowski gennem hele hans karriere. Karakteristisk nok priste han altid Frazer, der protegerede ham, i sine engelske publikationer, men kritiserede ham i polske!

Med denne udgivelse bliver det klart, at Malinowski var en meget mere moden og velforberedt forsker, både hvad angår antropologisk teori og bred komparativ viden om australske og melanesiske forhold, end man hidtil havde erkendt, da han drog i felten. Han opdagede ikke institutionernes funktionelle sammenspil på Trobrianderne, men havde sin funktionalistiske tilgang udarbejdet allerede, da han trådte i land. Deri ligger bogens værdi. Men man skal ikke tro, hvad jeg først gjorde: at man nu har fået Malinowskis samlede ungdomsværker. Der mangler endnu oversættelsen af et 350 sider stort bind om religionens og totemismens opståen: *Wierzenia pierwotne i formy ustroju społecznego* (Primitive trosforestillinger og sociale organisationsformer) som udgaves i 1915! Men den kommer såmænd også.

John Liep
Institut for Antropologi
Københavns Universitet

NOELLIE VIALLES: *From Animal to Edible*. Oversat fra fransk: *Le sang et la chair: les abbatoirs des pays de l'Adour* [1987] af J. A. Underwood. Cambridge University Press 1994. 142 sider, ill. ISBN 0-521-46672-5 paperback, pris £13.95.

De franske etnologer (en fagbetegnelse, som er mere rummelig end på dansk: Lévi-Strauss betegner sig således som etnolog) har været tidligt ude med en interesse for industrisamfundets kultur, en interesse, som først nu er ved at blive legitim i dansk antropologisk og etnologisk forskning. CUP er i samarbejde med det franske kulturministerium begyndt at udgive en række oversættelser af denne forsk-